

Kommuniké från Betalningsrådets tolfte möte, 1 december 2020

Betalningsrådets tolfte möte ägde rum digitalt den 1 december 2020 under ledning av förste vice riksbankschef Cecilia Skingsley. Vid mötet redogjorde deltagarna för aktuella frågor med beröring till rådets arbete. De arbetsutskott som tillsatts av rådet informerade om det arbete som utförts sedan föregående möte.

Mötet inleddes med att **Konsumentverket och P27** presenterade sin verksamhet då de ansökt om att bli medlemmar i rådet. Rådet tog beslut om att Konsumentverket blir medlem från januari 2021, och att P27 blir medlem med observatörsstatus från 1 januari 2021, för att sedan övergå till ordinärt medlemskap när P27:s förvärv av Bankgirot är slutfört.

Betalningsrådet beslutade att Riksbanken får i uppdrag att ta fram en metodologi för en framtida **Kostnadsstudie** för att få en bild över de samhällsekonomiska kostnaderna för olika betalsätt i Sverige. Det noterades att det pågår många resurskrävande initiativ inom betalningsområdet. Rådet beslutade att huruvida studien kan genomföras baserad på data för 2021 ska beslutas på vårens plenummöte.

På mötet informerades rådet även om Riksbankens pilotprojekt för att ta fram förslag till en **teknisk lösning för e-krona**. Under den andra etappen av projektet ska Riksbanken undersöka om det finns intresse från betaltjänstleverantörer att ansluta sig till den testmiljö för e-kronanätverket som etablerats under första etappen av projektet.

Under mötet delade rådet information om **aktuella frågor på betalningsmarknaden**. Rådet diskuterade kravet på stark kundautentisering (SCA) som ska gälla fullt ut från den 1 januari 2021 och syftar till att minska risken för kortbedrägerier vid e-handel. Card Payment Sweden informerade att det inte rapporterats några bekymmer sen det inte längre tillåts att signera med namnteckning som alternativ till PIN-kod för att verifiera kunden vid kortköp med svenskt kort. Finansdepartementet informerade om EU-kommissionens paket för digitalisering av finanssektorn som syftar till att främja digitala finansiella tjänster, innovation och konkurrens.

Länsstyrelsen Dalarna presenterade rapporten "Bevakning av grundläggande betaltjänster 2020" och konstaterade att pandemin bidragit till en påskyndad minskning av kontanter i samhället samtidigt som motivationen till att lära sig digital teknik har ökat under året. Konkurrensverket har fått i uppdrag av regeringen att följa upp utvecklingen inom e-handeln i Sverige. MSB har bland annat startat forumet "Mötesplats beredskap" för att belysa beredskapsplanering, i hela hotskalan från kris till krig, och om att arbeta med risk- och sårbarhetsanalyser. Swedish Fintech Association ska publicera "2020 Swedish Fintech Report". Svensk Handel ska publicera en undersökning om i vilken mån handeln accepterar kontanter.

Riksbanken informerade att Kontanthanteringsrådet anser att kontantförsörjningen i landet har fungerat bra under pandemin. Forumet Krissamverkan för det centrala betalningssystemet som leds av Riksbanken bedömer att läget i sektorn är stabilt och att det inte finns någon påverkan på kritiska funktioner. På det senaste mötet lyftes frågan om behovet av koordinering inom sektorn inför prioritering av samhällsviktig verksamhet i samband med att Covid-19 vaccineringsen. Riksbanken har publicerat den digitala rapporten "Så betalar svenskarna 2020" där det framgår att kontantanvändningen är på den längsta nivån någonsin i Sverige. Svenskarna betalar istället mer med kort eller Swish och den utvecklingen har förstärkts under pandemin. Denna utveckling är problematisk för de grupper i samhället som inte kan använda digitala betalsätt. Från och med maj 2022 planerar Riksbanken att tillhandahålla den nya avvecklingstjänsten RIX-INST som möjliggör omedelbar avveckling av svenska SEK-betalningar i centralbankspengar 24/365. ECB och Riksbanken undersöker också möjligheten att använda TIPS-plattformen för att avveckla omedelbara betalningar mellan olika valutor som EUR och SEK. Riksbanken informerade även att Bank for International

Settlements (BIS) ska sätta upp ett nordiskt innovationscenter i Stockholm i samarbete med centralbankerna i Danmark, Island, Norge och Sverige.

Statusrapport Utskottet för tillsyn och reglering

Ordföranden (Riksbanken) berättade att utskottet har haft två möten sedan Betalningsrådets senaste plenummöte. På mötena har utskottet diskuterat frågor rörande EU-regelverk och nationell lagstiftning på betalningsområdet. På höstens möten har utskottets medlemmar fått information om Riksbankens arbete med e-kronan och Finansdepartementet har informerat om Kommissionens finansiella paket som bl.a. innehåller ett lagförslag gällande kryptotillgångar. Utskottet har diskuterat kraven på stark kundautentisering (SCA) som ska gälla fullt ut fr.o.m. den 1 januari 2021 och som bör kunna minska risken för kortbedrägerier vid e-handel. Vidare har man diskuterat de nya krav på bl.a. sänkta avgifter och transparens när det gäller avgifter för valutaväxlingstjänster, som införts i EU-förordningen om gränsöverskridande betalningar och som innebär en del praktiska problem. När det gäller nationell lagstiftning så kan noteras att kraven på vissa kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster ska börja tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2021 och där har PTS remitterat föreskrifter gällande bl.a. vilka uppgifter som ska lämnas till PTS.

Statusrapport Utskottet mot bedrägerier och penningtvätt

Ordföranden (Riksbanken) berättade att utskottet har haft två möten under hösten. Utskottet har diskuterat utvecklingen av bedrägerier där man sett att antalet bedrägerier föll fram till sommaren och har sen dess ökat. Det har under hösten fortsatt varit mycket problem med bluffakturor, och företag som säljer Covid-relaterade hygienartiklar, som munskydd, där produkterna är av mycket låg kvalitet. Det är också fortsatt vanligt med Business Email Compromise-bedrägerier som riktar sig mot företag och består i att få företaget att göra en felaktig utbetalning till ett konto som kontrolleras av bedragarna. Riksbanken har informerat att antalet falska sedlar fortsätter öka. Det handlar främst om 500 kronorssedlar som är av mycket låg kvalitet och inga säkerhetsdetaljer är imiterade. Utskottet har även diskuterat SAMLIT, Swedish Anti-Money Laundering Intelligence Initiative som är samverkan mellan polisen och de största bankerna för att dela information om till exempel nya tillvägagångssätt, brottstyper eller andra mönster som gemensamt kunnat identifieras. Utskottet uppskattade Bankföreningens digitala seminarium om bedrägerier med representanter från bankerna, polisen, fintech och Sveriges Konsumenter. Oktober var EU:s informationssäkerhetsmånad, och i Sverige leddes kampanjen "Tänk säkert" av MSB och polisen.

Statusrapport Utskottet för betaltjänsters tillgänglighet

Ordföranden (Länsstyrelsen Dalarna) informerade att utskottet haft två möten under 2020. Det första mötet fokuserade på tillgänglighetsdirektivet som syftar till att få till en harmonisering av kraven kring tillgänglighet i EU och få till en väl fungerande inre marknad där produkter och tjänster kan flyta mellan länder. Allt fler stängs ute från digitala plattformar vilket också i viss mån också betyder att man stängs ute från arbetsmarknaden. Det är en omfattande skyldighetslag där betaltjänstleverantörer har skyldighet att visa att man följer kraven i direktivet. Gäller t.ex. datorer (hård och mjukvara), biljettautomater, bankomater, kösystem på bankkontor, audio/visuella tjänster, Youtube, E-böcker och alla butiker som har e-handel. Det ställer krav på gränssnitt och hur man kodar sin betaltjänst (t.ex. ska de som är blinda kunna använda teknik, som ej är dator eller mobil, för att få texten uppläst) Det finns även krav på att färger kontrasterar mot varandra för att underlätta för personer med synskada etc. I juni 2022 ska alla länder tagit fram lagar och författningar och i juni 2025 börjar det gälla. Det andra mötet fokuserade på problem och lösningar för funktionsnedsatta. Begripsam presenterade rapporten "Svenskarna med funktionsnedsättning och internet", och Tietoevry presenterade sitt projekt kring en plånbokslösning för personer med lindrig intellektuell funktionsnedsättning.

Statusrapport Utskottet för kris och sårbarheter i betalningssystemet

Ordföranden (Riksbanken) informerade att utskottet har träffats två gånger under hösten 2020. Utskottet har diskuterat konsekvenserna av ett längre avbrott i el och datakommunikation. Alla led i en betalning, från betalaren till betalningsmottagaren, bygger idag på att det finns tillgång till el och datakommunikation. På det första mötet deltog Post och telestyrelsen samt Energimyndigheten. PTS redogjorde bland annat för hur de arbetar med robusta kommunikationer, hur de arbetar under kris samt om myndighetens inriktning för totalförvarsarbetet. Energimyndigheten redogjorde för myndighetens roll och ansvar för en trygg energiförsörjning samt hur myndigheten förhåller sig till Svenska Kraftnät och PTS. På utskottets andra möte kom en representant från Högskolan i Skövde och presenterade erfarenheter och lärdomar från CCRAAAFTING-projektet (Creating Collaborative Resilience Awareness, Analysis and Action for Finance, Food and Fuel Systems in Interactive Games), ett forskningsprojekt som undersöker vad som händer vid störningar i kortbetalningar. Det har lyfts önskemål om att driva vidare frågan om vilka konsekvenser ett längre avbrott i el och datakommunikation skulle få för betalningar – i form av en analys. Givet att det är många pågående omfattande initiativ inom betalningsområdet som också har behov av experter och nyckelpersoner inom betalningsområdet är det svårt för utskottet att få tillgång till de resurser som behövs för att genomföra analysen. Dessutom pågår arbete med likande frågeställningar inom ramen för totalförvarsarbetet. Under 2021 ska utskottet diskutera och informera kring initiativ som också kan omhändertas gemensamt av deltagarna i utskottet.

Statusrapport Referensgrupp för Betalningsstatistik

Referensgruppen har inte haft möten under året. Ordföranden (Riksbanken) berättade om Riksbankens arbete med att ta fram ett webbverktyg som ska underlätta för rapportörer att skicka in betalningsstatistik till Riksbanken. Testet av rapporteringsverktyget är framflyttat till efter årsskiftet pga. av försenad leverans av IT-hårdvara, detta påverkar dock inte projektets tidsplan i övrigt. När projektet kommit längre ska Riksbanken presentera det för referensgruppen.